

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2021/326
KARAR NO : 2021/334
KARAR TR : 07/06/2021

ÖZET: 5580 sayılı Özel Ö retim Kurumları Kanunu'nun 3. maddesi uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılan davanın, ADL YARGI YER NDE çözümlenmesi gerekti i hk.

K A R A R

Davacı : E.Y.
Vekili : Av. S.G.Y.
Davalı : Hatay Valili i

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Hatay Valili i 1 Milli E itim Müdürlü ünün 27/10/2020 tarihli ve .../15633743 sayılı kararı ile, "E. De erlendirme Merkezi" isimli i letmede, izinsiz e itim faaliyetinde bulunuldu undan bahisle, i letmenin kurucusu davacı adına 5580 sayılı Özel Ö retim Kurumları Kanunu'nun 3. maddesi uyarınca 58.860 TL idari para cezası verilmi , 27/10/2020 tarihli ve .../15665373 sayılı karar ile de, adı geçen i letmenin kapatılmasına karar verilmi tir.

2. Davacı vekili, idari para cezasının iptali istemiyle adli yargı yerine ba vuruda bulunmu tur.

II. UYU MAZLI A L K NBA VURU SÜREC

A. Adli Yargıda

3. skenderun 2. Sulh Ceza Hâkimli i 04/12/2020 tarihli ve D. . 2020/3156 sayılı kararı ile, konu ile ilgili Uyu mazlık Mahkemesinin emsal bir kararı gösterilerek, idari para cezası ile birlikte i yerinin kapatılmasına da karar verildi i, i yerinin kapatılması ekindeki idari i lemin iptaline bakmak görevinin idare mahkemelerine ait oldu u, bu nedenle 5326 sayılı Kanun'un 27/8. madde ve fıkrası gere ince, idari para cezasına yönelik idari yaptırım kararına yapılan itirazın da çözüm yerinin idare mahkemeleri oldu u gerekçesiyle görevsizlik kararı vermi , verilen karar itiraz edilmeden kesinle mi tir.

4. Davacı vekili, bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmı tir.

B. dari Yargıda

5. Hatay 2. dare Mahkemesi 08/04/2021 tarihli ve E.2020/1310 sayılı kararı ile, konu ile ilgili Uyu mazlık Mahkemesinin emsal kararları da gösterilerek, incelenen uyu mazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri oldu u, 5580 sayılı Kanun'da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmedi i, bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la de i ik 3. maddesinde belirtildi i üzere, idari yaptırım kararlarına kar ı kanun yoluna ili kin hükümlerinin, di er kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanaca ı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınaca ndan, dava konusu idari para cezasına kar ı açılan davanın görüm ve çözümünün, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerine ait

oldu u gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına ve davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilmeye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

III. LG L HUKUK

6. 08/02/2007 tarihli ve 5580 sayılı Özel Ö retim Kurumları Kanunu'nun "Amaç ve kapsam" baş lı 1 altında düzenlenen 1. maddesi öyledir:

" Bu Kanunun amacı, Türkiye Cumhuriyeti uyruklu gerçek kişiler, özel hukuk tüzel kişileri veya özel hukuk hükümlerine göre yönetilen tüzel kişilerin tarafından açılacak özel ö retim kurumlarına kurum açma izni verilmesi, kurumun nakli, devri, personel çalıştırılması, kurumlara yapılacak malî destek ve bu kurumların eğitim-ö retim, yönetim, denetim ve gözetimi ile yabancılar tarafından açılmış bulunan özel ö retim kurumlarının; eğitim-ö retim, yönetim, denetim, gözetim ve personel çalıştırılmasına ilişkin usûl ve esasları düzenlemektir.

Bu Kanun, Türkiye Cumhuriyeti uyruklu gerçek kişiler, özel hukuk tüzel kişileri veya özel hukuk hükümlerine göre yönetilen tüzel kişilerin tarafından açılan özel ö retim kurumları ile yabancılar tarafından açılmış bulunan özel ö retim kurumlarını kapsar."

7. Aynı Kanun'un "Kurum açma izni" baş lı 1 altında düzenlenen 3. maddesi öyledir:

"Bir kurumda ö retime baş layabilmek için kurum açma izni alınması zorunludur. Zin baş vuruları ilgili millî eğitim müdürlüğüne yapılır. Valilikçe yapılan inceleme sonucunda açılması uygun görülen okullarda bulunan kurumlara kurum açma izni verilir. Valilikçe açılması uygun görülen okullara ilişkin başvurular ise kurum açma izni verilmek üzere Bakanlıkça gönderilir.

Kurum açma izni talebinin valilikçe reddedilmesi hâlinde, kurucu veya kurucu temsilcisi tarafından taleplerinin reddine ilişkin dilekçe ile birlikte on beş gün içinde Bakanlıkça itirazda bulunulabilir. İtiraz, Bakanlıkça on beş gün içinde karara baş lanır.

Kurum açma izni alınmadıkça, kuruma ö renci kaydı yapılamaz.

Kurum açma izni verilmesi, binanın kullanılabilir amaçlarına ve Bakanlıkça belirlenen standartlara uygun ve yeterli bulunmasıyla birlikte aynı şekilde artların yerine getirilmesine baş lıdır:

a) Ders araç-gerecinin kurumun amaç ve ihtiyaçları için yeterli olduğunu bir rapor ile tespit edilmesi.

b) Kurumun; yönetici, öğretmen ve diğer personelinin sayısı ve nitelikleri yönünden uygun bulunması ve bu kurumda çalışacaklarının belgelendirilmesi.

c) Kurumun yönetmelikleriyle ö retim programının Bakanlıkça incelenip onaylanması.

(Değişik beşinci fıkra: 1.3.2014-6528/10 md.) Milletlerarası özel ö retim kurumları hariç bu Kanun kapsamındaki ilköğretim, ortaokul, lise ve özel eğitim okulları için 1 Eylül tarihinden sonra verilen kurum açma izinleri, ertesi eğitim-ö retim yılından itibaren geçerlidir.

Kurumlara ad verilmesine ilişkin esaslar yönetmelikle belirlenir.

Gerçek ve tüzel kişiler tarafından; hizmet içi eğitim kapsamına giren faaliyetler dışında Kanun kapsamında belirtilen faaliyetler, bu Kanuna göre yetkili makamlardan kurum açma izni alınmadan yapılamaz.

Askerî okullar, emniyet teşkilâtına bağlı okullar ve din eğitimi-ö retimi yapan kurumların aynı veya benzeri özel ö retim kurumları açamaz.

(Ek fıkra: 25.11.2010-6082/19 md.) 10.7.2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyük ehir Belediyesi Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi, 3.7.2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi ile 22.2.2005 tarihli ve 5302 sayılı 1 Özel dairesi Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen izin veya ruhsatlar, bu Kanun kapsamındaki özel öretim kurumlarını kapsamaz. Özel öretim kurumları mevzuatına uygun olmak kaydıyla i yeri açma ve çalı ma ruhsatı Bakanlıkça verilir. Bakanlık bu yetkisini valiliklere devredebilir.

(Ek fıkra: 1/3/2014-6528/10 md.) Her ne ad altında olursa olsun, e itim ve öretim sunmak amacıyla yürütülen faaliyetler Bakanlık ın izin ve denetimine tabidir. Bu faaliyetleri yürütenler, özel öretim kurumları için bu Kanunda öngörülen kurallara uymakla yükümlüdür.

(Ek fıkra: 2/12/2016-6764/61 md.) Bu Kanun kapsamındaki e itim-öretim faaliyetlerini yapan ancak bu Kanuna uygun olarak kurum açma izni ile i yeri açma ve çalı ma ruhsatı düzenlenmeyen yerleri kuran veya i letenlere brüt asgari ücretin 20 katı idari para cezası uygulanır ve bu yerler valiliklerce kapatılır. Bu fıkranın uygulanmasına ili kin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

(Ek fıkra: 2/12/2016-6764/61 md.) Bu Kanunun 1 inci maddesinde belirtilen artları ta ıyıp özel hukuk tüzel ki ileri veya özel hukuk hükümlerine göre yönetilen tüzel ki iler tarafından açılan özel öretim kurumlarının kurucularında yabancı uyruklu gerçek veya tüzel ki ilerin ortaklı ının tespit edilmesi hâlinde söz konusu kurumlara brüt asgari ücretin 20 katı idari para cezası uygulanır ve bu kurumlara yabancı uyruklu gerçek veya tüzel ki ilerin ortaklı ının sona erdirilmesine ili kin 30 i günü süre verilir. Söz konusu süreye ra men yabancı uyruklu gerçek veya tüzel ki ilerin ortaklı ının sona erdirilmemesi veya aynı kurumda ikinci kez yabancı uyruklu gerçek veya tüzel ki ilerin ortaklı ının tespiti hâlinde söz konusu kurumun kurum açma izni ile i yeri açma ve çalı ma ruhsatı iptal edilir. Bu fıkranın uygulanmasına ili kin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.”

8. 5580 sayılı Kanun'da davacının i ledi i ileri sürülen kabahate ili kin idari yaptırımlar düzenlenmi , ancak bu idari yaptırımlara kar ı kanun yoluna ili kin bir düzenlemeye yer verilmemi tir.

9. Öte yandan, 30/03/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesini de i tiren 06/12/2006 tarihli, 5560 sayılı Kanun'un 31. maddesi öyledir:

“ (1) Bu Kanunun;

a) darî yaptırım kararlarına kar ı kanun yoluna ili kin hükümleri, di er kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Di er genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır.”

10. Kanun'un 16. maddesinde, kabahatler kar ılı nda uygulanacak olan idari yaptırımların idari para cezası ve idari tedbirlerden ibaret oldu u, idari tedbirlerin ise, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan di er tedbirler oldu u hükme ba lanmı ; “Ba vuru yolu” ba lıklı 27. maddesinin birinci fıkrasında ise “idarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ili kin idari yaptırım kararına kar ı, kararın tebli i veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbe gün içinde, sulh ceza mahkemesine ba vurulabilir. Bu süre içinde ba vurunun yapılmamı olması halinde idari yaptırım kararı kesinle ir” düzenlemeleri yer almı tır.

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk nceleme

11. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın başkanlığında, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 07/06/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, dare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başkanlıkta bulunulmuş oldu u, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyu mazlık Mahkemesine gönderildi i ve usule ilkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyu mazlık mahkemesinin esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın incelenmesi

12. Raportör-Hâkim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başkan Savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇFTÇ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra; gereği görülmüş ülmüştür:

13. Dava, 5580 sayılı Özel Özet Kurumları Kanunu'nun 3. maddesi uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılmıştır.

14. Yukarıda izah edilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

15. Görev kuralları kamu düzenine ilkin olduğu için, görev konusunda taraflar için bir müstesna hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir kanunla kabul edilen görev kurallarının, geçmişi de etkili olacaktır, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

16. Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir kanun ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni kanuna göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekecektir; ancak, yeni kanundaki görev kuralının, de i iklinin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyecektir.

17. Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun de i ikli i ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkemenin davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

18. İncelenen uyu mazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu u, 5580 sayılı Kanun'da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la de i ikli 3. maddesinde, bu Kanun'un idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden, dava konusu idari para cezasına karşı açılan davanın görüşme ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu u sonucuna varılmıştır.

19. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Hatay 2. dare Mahkemesince yapılan ba vurunun kabulü ile, skenderun 2. Sulh Ceza Hâkimli inin 04/12/2020 tarihli ve D. . 2020/3156 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekli tir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADL YARGININ GÖREVL OLDU UNA,

B. Hatay 2. dare Mahkemesince yapılan BA VURUNUN KABULÜ ile, skenderun 2. Sulh Ceza Hâkimli inin 04/12/2020 tarihli ve D. . 2020/3156 sayılı GÖREVS ZL K KARARININ KALDIRILMASINA,

07/06/2021 tarihinde, OY B RL LE KES N OLARAK karar verildi.

Ba kan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
ükürü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Biol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN